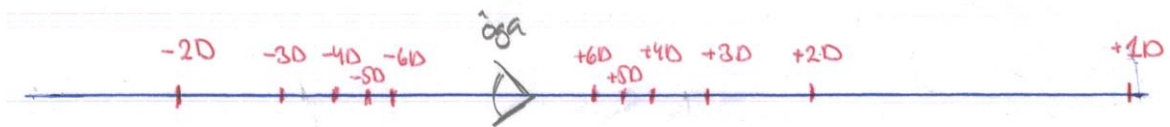

LÖSNINGAR TILL EXEMPEL PÅ KONTROLLSKRIVNING:

- $l = -0,5\text{ m}$ ger $L = -2\text{ D}$, $F = +2\text{ D}$. Alltså $L' = L + F = 0\text{ D}$, i oändligheten.
- $l = -1\text{ m}$ ger $L = -1\text{ D}$, $F = +2\text{ D}$. Alltså $L' = L + F = 1\text{ D}$ och $m = h'/h = L/L' = -1$ (ett-till-ett avbildning) lika stor, 5 cm , men upp-å-ner vänd bild.
- 1 radianer är vinkeln $= 1\text{ m}/10\text{ m} = 0,1\text{ radianer}$, för att få i bågminuter: $0,1 * 180/\pi * 60 = 344'$
- Bildstorlek vid avlägset objekt: $h' = f * \tan(\text{synvinkeln})$, d.v.s. längst fokallängd ger störst bild. $F = -n/f$, så 54 D har längst fokallängd och därigenom störst bild.
- Bildstorlek vid avlägset objekt: $h' = f * \tan(8^\circ)$, för ögat är $f = -1/(60\text{ D}) = 0,01667\text{ m}$. Alltså $h' = 2,3\text{ mm}$.
- Ser objekt skarpt oackkommoderat = M_R ! $k = -0,33\text{ m}$ ger $K = -3\text{ D}$.
- $K' = K + F_{\text{öga}}$ ger $K = K' - F_{\text{öga}} = 56\text{ D} - 60\text{ D} = -4\text{ D}$. Fjärrpunkten ligger $k = 1/K = -0,25\text{ m}$ bort.
- Närpunkt M_p vid full ack alltså avbildning i ögat: $K' = B + (F_{\text{öga}} + \text{Amp})$ ger $B = K' - (F_{\text{öga}} + \text{Amp}) = 56\text{ D} - (60\text{ D} + 4\text{ D}) = -8\text{ D}$ och M_p är $b = -0,125\text{ m}$ bort (framför ögat).
- Se skarpt med glasöga = M_{RM} ! Här ligger objektet som avbildas genom glasögat till en mellanbild i M_R : $l_G = -0,5\text{ m}$ ger $L_G = -2\text{ D}$, $F_G = +4\text{ D}$. Alltså $L'_G = L_G + F_G = -2\text{ D} + 4\text{ D} = 2\text{ D}$. M_R ligger alltså på $+2\text{ D} = K$ (ögats refraktion). (Här har vi alltså antagit $v_d = 0$)
- $K = +4\text{ D}$, $l = -0,5\text{ m}$ ger $L = -2\text{ D}$. Ackommodation = $A = K - L = 4\text{ D} - (-2\text{ D}) = +6\text{ D}$.
- Tänk på objektsavstånd i dioptrier:

Myopen ser bra på -1 D ($=M_R$) och kan ackommodera 3 D alltså "tre hopp mot mer minus" in till -4 D ($=M_p$). Alternativt räknar man $\text{Amp} = K - B$ dvs $3\text{ D} = -1\text{ D} - B$ och får $B = -4\text{ D}$.

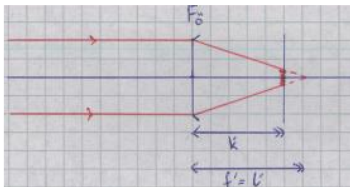
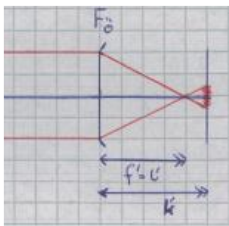
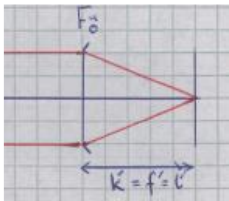
Ackommodationsområdet för ögat är då mellan -1 D och -4 D . Med ett glasöga på $F_G = +1\text{ D}$ kan personen se ytterligare ett hopp mot mer minus (mer myop) och ser då istället skarpt mellan -2 D ($=M_{RM}$) och -5 D ($=M_{PM}$). Vi har tagit fram det yttre ackommodationsområdet! Alternativt räknar man $L'_G = L_G + F_G$ och använder att vi vet $F_G = +1\text{ D}$ och att L'_G ska vara i M_R för att ge L_G i M_{RM} (samt L'_G ska vara i M_p för att ge L_G i M_{PM}).

- Glasögon förflyttning bort ifrån ögat utan att ändra på glasögats styrka ger alltid en positiv effektiv addition.
- Detta kan man svara på utan att räkna något. Negativ avståndskorrektion = myopt öga = M_R framför ögat (där glasögat lägger mellanbilden). Nu ska istället kontaktlinsen lägga sin mellanbild i M_R , eftersom k-linsen sitter längre bort ifrån M_R blir alltså k-linsens fokallängd längre, d.v.s. svagare minus. Alltså måste -9 D vara rätt svar.
- I HS där axeln är (HS180) finns bara sfären (-1 D) och i andra HS (HS90) finns sfären+cylindern ($-1\text{ D} + -2\text{ D} = -3\text{ D}$).
- Använd synfelen i huvudsnitten i uppgift 14. $L = 1/l = 1/(-1\text{ m}) = -1\text{ D}$ är M_R för HS180 och alltså syns linjerna i 90° skarpt här (vertikala).
- Använd synfelen i huvudsnitten i uppgift 14. $F_G = -1\text{ D}$ matchar K_{HS180} och alltså är det HS90 som är felkorrigerat (behöver ytterligare -2 D).
- Om man står längre bort från syntavlan blir synvinkeln till bokstäverna mindre och därför är det svårare att läsa, så personen måste ha ett visus som är bättre än $1,0$.
- Titta på vilken formel som verkar rätt! $V = 1/A$ och $A = (0,001\text{ m})/(0,5\text{ m}) * 180/\pi * 60$.

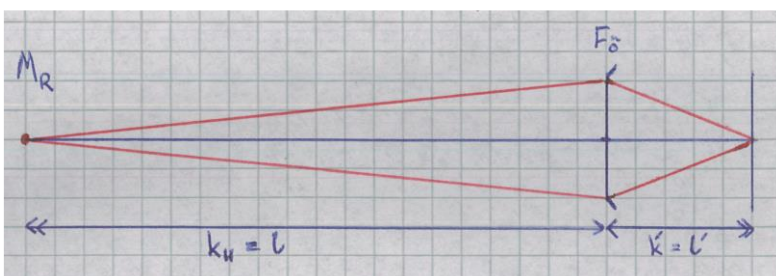
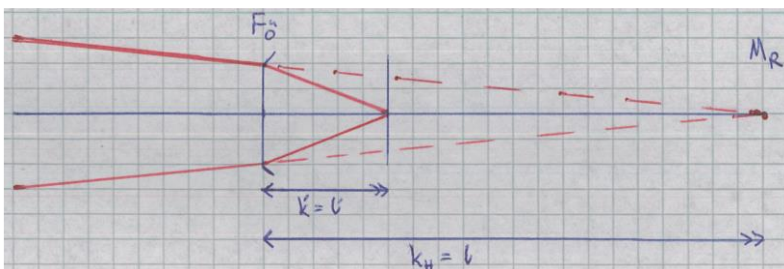
19. Objekt i 2% kontrast motsvarar $c_m=0,02$ och $CS=1/c_m=1/0,02=50$. Se var i figuren $CS=50$ och 10 cykler/grad möts = strax under och lite till höger om bokstaven B, vilket är inom det som både person A och B kan se (ligger under kurvorna).
20. Hög kontrast visus är där $CS=1$ (d.v.s. $c_m=1$, 100% kontrast) för B är detta vid 18 cykler/grad vilket motsvarar $V=(18 \text{ cykler/grad})/30 = 0,6$.
- Extra fråga här: Hur låga kontraster kan person B se som lägst? Svar: Titta var kontrastkänsligheten är som högst: max CS för B är ca 78 d.v.s. $c_m=0,013$ d.v.s. 1,3% kontrast, vilket gäller för ca 5 cykler/grad.

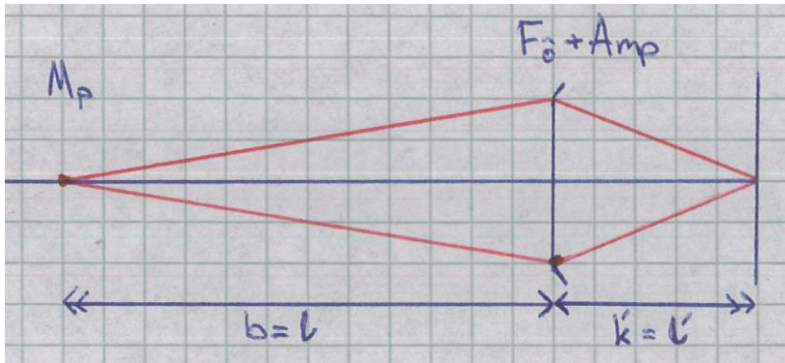
GAMLA MENTOMETER-UPPGIFTER:

- 1) Avlägset objekt och avslappnat öga! Vad är sant? (Myopt, Emmetropt eller Hyperopt)

- 2) Bild på näthinnan! Vad är sant om ögat? (Myopt, Emmetropt, Hyperopt eller ackommoderande)

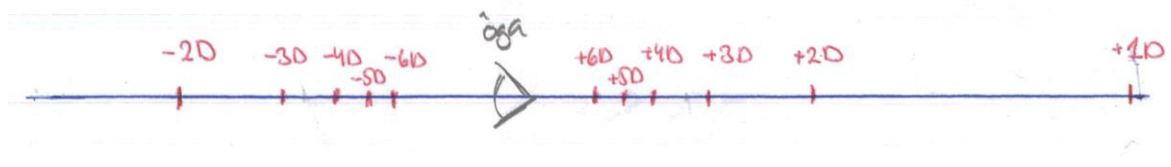

- 3) $K'=60$ D, $F_{\text{öga}}= 55$ D. Vad är sant? (Myopt, Emmetropt, Hyperopt)
- 4) $K'=59$ D, $F_{\text{öga}}= 63$ D. Vad är sant? (Myopt, Emmetropt, Hyperopt)
- 5) $K'=60$ D, $F_{\text{öga}}= 55$ D. Vilken kontaktlinsstyrka behövs?
- 6) $K'=58$ D, $F_{\text{öga}}= 63$ D. Vilken kontaktlinsstyrka behövs?
- 7) Vad är sant för korrektionen av ett myopt öga?
  - a. Glasögonstyrkan kan vara mer minus än kontaktlinsstyrkan
  - b. Glasögonstyrkan är alltid samma som kontaktlinsstyrkan
  - c. Glasögonstyrkan kan vara mindre minus än kontaktlinsstyrkan
  - d. Glasögonstyrkan är alltid annorlunda än kontaktlinsstyrkan
- 8) Vad är sant för korrektionen av ett hyperopt öga?
  - a. Glasögonstyrkan kan vara mer plus än kontaktlinsstyrkan
  - b. Glasögonstyrkan är alltid samma som kontaktlinsstyrkan
  - c. Glasögonstyrkan kan vara mindre plus än kontaktlinsstyrkan
  - d. Glasögonstyrkan är alltid annorlunda än kontaktlinsstyrkan
- 9) Hur mycket måste en emmetropt ackommodera för att se ett objekt 0,5 m framför ögat skarpt?
- 10) Hur mycket måste en okorrigerad -2 D myop ackommodera för att se ett objekt 0,5 m framför ögat skarpt?
- 11) Hur mycket måste en okorrigerad +2 D hyperop ackommodera för att se ett objekt 0,5 m framför ögat skarpt?
- 12) Hur mycket måste en korrigerad +2 D hyperop ackommodera för att se ett objekt 0,5 m framför ögat skarpt?
- 13) Behöver ett öga med -5 D glasögon (avståndskorrektion) ackommodera mer eller mindre när glasögonen skjuts upp på näsan (närmare ögat)?
- 14) Vad hjälper gamla farmor att läsa tidningen bättre (texten ser suddig ut trots att hon använder sin avståndskorrektion: +5 D)?
  - a. Ta av sig sina +5 D glasögon
  - b. Skjuta +5 D glasögonen längre ner på näsan (bortfrån ögat)
  - c. Skjuta +5 D glasögonen upp på näsan (närmare ögat)
- 15) Ett öga har styrkan $F_{\text{öga90}}=61$ D, $F_{\text{öga180}}=62$ D och längden $K'=60$ D. Vad är synfelet i HS 90 (K_{HS90})?
- 16) Ett öga har styrkan $F_{\text{öga90}}=61$ D, $F_{\text{öga180}}=62$ D och längden $K'=60$ D. Vad är synfelet i HS 180 (K_{HS180})?
- 17) Ett öga har styrkan $F_{\text{öga90}}=61$ D, $F_{\text{öga180}}=62$ D och längden $K'=60$ D. Var ska horisontella linjer placeras för att synas skarpt?
- 18) Ett öga har styrkan $F_{\text{öga90}}=61$ D, $F_{\text{öga180}}=62$ D och längden $K'=60$ D. Var ska vertikala linjer placeras för att synas skarpt?

19) Torisk lins med FHS135= -1 D FHS45 =+3 D. Vad är den sfäriska ekvivalenten (=medelsfär = bästa sfäriska glas)?

SVAR PÅ GAMLA MENTOMETER-UPPGIFTER:

- 1) Emmetropt, Myopt och hyperopt
- 2) Hyperopt, myopt, ackommoderande
- 3) För svagt öga = hyperop
- 4) För starkt öga = myop
- 5) För svagt öga = hyperop $K=+ 5D$ (använd $K'=K+F$)
- 6) För starkt öga = myop $K=- 5D$ (använd $K'=K+F$)
- 7) a
- 8) c
- 9) $K=0 D$. $l=-0,5 m$ ger $L=-2 D$. $A=K-L=0D -(-2D)=2D$.
- 10) $K=-2 D$. $l=-0,5 m$ ger $L=-2 D$. $A=K-L=-2D -(-2D)=0D$. Behöver inte acka.
- 11) $K=+2 D$. $l=-0,5 m$ ger $L=-2 D$. $A=K-L=2D -(-2D)=4D$. Alternativt tänk hur många "dioptri-hopp" som behövs från $+2D$ fram till $-2 D$:

- 12) Korrigerad ser skarpt på avstånd. $l=-0,5 m$ ger $L=-2 D$. Måste acka 2 D precis som en emmetropt (när vi bortser från vd).
- 13) Glasöga närmare ögat ger en negativ effektiv addition och alltså måste ögat ackommodera mer.
- 14) b
- 15) -1D
- 16) -2 D
- 17) Horisontella linjer avbildas av HS90 alltså i M_{RHS90} på -1D.
- 18) Vertikala linjer avbildas av HS180 alltså i M_{RHS180} på -2D.
- 19) Mittemellan i dioptrier: $(-1D+3D)/2=+1D$ (eller tänk i "dioptri-hopp")